

РЕШЕНИЕ

№ 16

гр. Търговище, 02.02.2024 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

ОКРЪЖЕН СЪД – ТЪРГОВИЩЕ в публично заседание на двадесет и втори януари през две хиляди двадесет и четвърта година в следния състав:

Председател: МАРИАНА Н. И.

Членове: БИСЕРА Б. МАКСИМОВА
БОРЯНА СТ. ПЕТРОВА

при участието на секретаря АНАТОЛИЯ Д. АТАНАСОВА
като разгледа докладваното от БИСЕРА Б. МАКСИМОВА Въззивно
гражданско дело № 20233500500288 по описа за 2023 година

Производството е по реда на чл. 258 и сл. от ГПК.

С Решение № 93 от 19.10.2023 г., постановено по гр. дело № 301/2022 година по описа на Омуртагския районен съд, съдът е отхвърлил предявените от П. С. Б., ЕГН *****, с поС.ен адрес: с. Г., общ. К., обл. С., ул. И.“ № 396, против „Застрахователна компания „Лев Инс“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Студентски, бул. „С.Ш.“ № 67А, представлявано от изпълнителните директори П.В.Д. и В.В.И., искиове с правно основание чл. 226, ал. 1 КЗ (отм.) и чл. 86, ал. 1 ЗЗД за заплащане на сумата 2 060 лв., представляваща обезщетение на имуществени вреди (загуба на доходи), причинени вследствие на настъпило пътно-транспортно произшествие (ПТП) от 12.08.2016 г. от застрахован при ответника по застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ водач при управление на лек автомобил, за периода от 01.05.2017 г. до 31.12.2017 г., ведно със законната лихва от датата на исковата молба до окончателното изплащане на сумата, като погасени по давност. Присъдени са разноски в производството.

Срещу така постановеното решение е постъпила въззивна жалба от П. С. Б. с поС.ен адрес: село Г., общ. К., обл. С., ул. „И.“ № 396 чрез АДВОКАТСКО

ДРУЖЕСТВО „Ч., П. И И.“, представлявано от адвокат С. С. Ч., СМАК, адрес на кантората: град София, ул. „Три уши“ № 8, етаж 4, в която се излага основно следното: Не споделят застъпеното в мотивите на първоинстанционния съд становище, че давността започва да тече от момента на настъпване на ПТП - 12.08.2016 г. Според въззивника, имуществената вреда възниква в момента, в който е направен реално разходът, съответно е загубен доходът, вследствие получените увреждания. Да се приеме, че давността за възникналите в периода между 01.05.2017 г. - 31.12.2017 г. вреди започва да тече още на 12.08.2016 г. противоречи на правилата на формалната логика. Според въззивника, няма как погасителната давност да започне да тече по отношение на вземане, което не е възникнало. Ищцата на 12.08.2016 г. няма как да знае, че в периода 01.05.2017 г. - 31.12.2017 г. нейната намалена работоспособност вследствие получените при ПТП увреждания все още ще е налице, тъй като прогнозите на всички вещи лица са били за възстановителен период до осем месеца от увреждането. Затова и ищцата е завела дело пред РС К. за присъждане на обезщетение за този период от време. Временната неработоспособност на при ищцата е продължила от 12.08.2016 г. до 30.04.2017 г. Предвид прогнозите на вещите лица за възстановяване в срок до 30.04.2017 г., ищцата не е имало как да се очаква да знае, че след 30.04.2017 г. това нейно здравословно състояние ще продължи да не ѝ позволява да работи същата тежка физическа работа както преди ПТП. Разпоредбата на чл. 45 от ЗЗД ясно очертава фактическия състав на непозволеното увреждане - противоправно поведение, вина, причинна връзка и вреда. Според въззивника, вземането за непозволено увреждане възниква от момента, в който се реализират всички елементи от фактическия състав на деликта. Съгласно чл. 114, ал. 1 от ЗЗД давността започва да тече от деня, в който вземането е станало изискуемо. Давността започва да тече „от откриването на дееца“ по чл. 114, ал. 3 от ЗЗД, ако вземането вече е станало изискуемо към този момент. Въззивникът цитира съдебна практика в изложението си.

Счита, че са налице основанията за пълна отмяна на обжалваното съдебно решение и постановяването на ново, с което ответникът да бъде осъден да заплати всички претендирани с исковата молба суми. Молят да им бъдат присъдени сторените съдебни разноски пред двете съдебни инстанции, включително за адвокатско възнаграждение.

По така подадената въззивна жалба е постъпил отговор от

„Застрахователна компания ЛЕВ ИНС" АД, със седалище и адрес на управление: гр. София, бул. "С.Ш." № 67А, чрез юрк. М. В. - пълномощник, в който се акцентира на следното: В производството твърденията на ищцата, че е работела „на частно“ като дървосекач или че е работела като събирач на билки са останали недоказани. Не се доказва и твърдението да е реализирала доход от дребни услуги в бита - ищцата не доказва да ѝ е възлагано извършване на конкретна работа от „възложител“ в посочения период, тази „работа“ да има характеристики на трудова дейност като комплекс от специфични действия и тези действия да са такива от ежедневието, работата да е била извършвана ежемесечно, но и съвместимо с другите две описани дейности, на пълен работен ден, и срещу извършената работа да е получавала суми с поС.ен характер и общия размер да е достигал сума, кратна на минималната работна заплата за страната. Не се доказва и твърдението, че ищцата със сигурност е щяла да реализира доходи в размер на претендираното обезщетение, за исковия период, тъй като от една страна не се доказва реализиране на поС.ен доход от стабилна трудова заетост, не се доказва изпълняваната дейност да не е била епизодична, нито че поради възникването на произшествието по отношение на ищцата е оттеглено „възлагането“ на изпълнението на определена работа. Според въззиваемата страна, извън обстоятелството, че ищцата не е доказала с правнорелевантни факти твърденията си по основанията на исковата претенция, правилно е прието, че претенцията е неоснователна като погасена по давност. Съгласно чл. 110 от ЗЗД, с изтичане на 5 (пет) годишна давност се погасяват всички вземания, за които законът не предвижда друг срок. Застрахователното събитие - ПТП е настъпило на 12.08.2016 г., като исковата молба е постъпила в Районен съд - Костинброд с вх. №1878/03.05.2022 г., след изтичането - на 12.08.2021 г. на абсолютната петгодишна погасителна давност. В обобщение въззиваемата страна моли обжалваното решение да бъде потвърдено. Претендират за юрисконсултско възнаграждение за въззивната инстанция.

Доказателствени искания не са направени. В съдебно заседание страните не се явяват и не се представляват. Всяка от тях е депозирала писмено становище.

Съдът, след като констатира, че въззивната жалба е подадена срок и е ДОПУСТИМА, провери изложените в нея оплаквания, обсъди представените доказателства и констатира следното:

Пред РС – Омуртаг е предявен иск за имуществени вреди под формата на пропуснати ползи от П. С. Б., ЕГН *****, с поС.ен адрес: с. Г., общ. К., обл. С., ул. И.“ № 396, против „Застрахователна компания Лев Инс“ АД, ЕИК *****, за сумата от 2060 лева. Ищцата твърди, че поради увреждания, които е получила в резултат на ПТП, в периода 01.05.2017 г. до 31.12.2017 г. е била с намалена трудоспособност, поради което не е могла да реализира доход от работа, какъвто би реализирала, ако е здрава.

По фактите по спора съдът установи следното: Страните не оспорват, че вследствие на настъпило пътно-транспортно произшествие (ПТП) на **12.08.2016 г.** от застрахован при ответника по застраховка „Гражданска отговорност на автомобилистите“ водач при управление на лек автомобил, ищцата е получила травматични увреждания. Вината на водача Пламен Ж. е установена с влязла в сила Присъда № 16 от 27.10.2017 г. по нохд № 181/2017 г. по описа на Окръжен съд - Търговище, имаща задължителната сила на чл. 300 ГПК. С решение № 11 от 12.01.2018 година, постановено по търг. дело № 2016 по описа на Софийския окръжен съд ответникът е бил осъден да заплати на ищцата сумата от 40 000 лева, представляваща обезщетение за претърпени неимуществени вреди – болки и страдания, търпени в резултат на обсъжданото ПТП. С Решение № 23 от 08.06.2022 година, постановено по гр. дело № 276/2021 година, съдът е осъдил ответника да заплати на ищцата сумата от 10 358.00 (десет хиляди триста петдесет и осем) лева, представляваща обезщетение за имуществени вреди (6 628.00 лева претърпени загуби и 3 730.00 лева пропуснати ползи), причинени от ПТП, настъпило на 12.08.2016г. на път ПП- 1-4 София-Варна на територията на Община Омуртаг, в резултат на виновното поведение на водача на лек автомобил „Мазда 323“, отговорността на когото е била застрахована от ответника по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“. Видно от мотивите на съдебния акт, присъдената сума от 3 730.00 лева касае имуществени вреди, представляващи пропуснати ползи от невъзможност ищцата да реализира трудови доходи за периода 12.08.2016 г. до 30.04.2017 г.

С настоящия иск ищцата излага следните факти и твърдения, а именно: след 30.04.2017 година започнала отново да работи, но поради трайно намалената работоспособност от 56% успявала да работи много по-малко часове седмично, съответно получавала доход в размер на едва 44% от

минималната работна заплата за страната. За имуществените вреди, загубата на 56% от дохода в периода от 01.05.2017 г. до 31.12.2017 г., се предявява иска по настоящото дело.

Не е спорно, че съгласно Експертно решение на ТЕЛК № 10/05.01.2017 г. на ищцата били определени 56% трайно намалена работоспособност поради определени заболявания, включително и за увреждането, получено в резултат на процесното ПТП.

По делото е назначено вещо лице-съдебен лекар, според чиито показания в съдебно заседание се установява, че от гледна точка на счупването след период от дванадесет месеца П. не е била в напълно здраво състояние. И след образуването на калуса /възстановяване на костната тъкан/ тя не е можела да ходи на дълги разстояния и да седи продължително време в изправен стоеж. Счупването може да води до затрудняване на движението, а бронхиектатичната болест, от която хронично страда ищцата, също води до лесна уморяемост и невъзможност да се движи продължително. Според вещото лице след десет- дванадесет месеца от счупването е било възможно ищцата да извършва събиране на билки, да извършва дребни услуги в бита и други дейности.

Показанията на свидетелката Г.Т.Д. установяват състоянието на ищцата и нейният работен статус преди обсъжданото ПТП и след това, а именно: „Преди катастрофата П. работеше в А. като дървосекач в гората. Не е имала сключен трудов договор за работата, аз съм работила тази работа и знам. Пет дена в седмицата, по осем часа се работи тази работа, от сутрин до вечерта. На ръка са ни плащали и до ден днешен е така, може да се каже, минимална заплата. След катастрофата П. не можеше да работи същата работа, тя беше обездвижена, за нея се грижеха сестра ѝ и племенницата ѝ. После дойдоха в А., П. доста време беше с проходилка и не можеше нищо да прави. През м. май 2017 г. заминаха в София. П. започна да работи, но не каквото е било, не същата работа, работеше за 2-3 часа, изморяваше се често, нуждаеше се от много почивка, по-малко заплащане е получавала, може би около 200 лева. П. не можеше да работи нормално в продължение на 8-9-10 месеца. Към днешна дата, когато ни се налага да повървим, защото пролетта ходим за билки, за гъби, ходим по един или два километра, тя не може да ходи, изморява се много бързо, боли я крака.“ Свидетелката М. Б. изяснява по същия начин

каква е била трудоспособността на ищцата след настъпването на ПТП, а именно: „ Преди катастрофата П. работеше като дървосекач в гората, без трудов договор. Тя си работеше от понеделник до петък по осем часа на ден, получаваше минимална заплата и ѝ се плащаше на ръка. След катастрофата дълго време не работеше защото беше зле. Минаха седем-осем месеца и тя тогава започна да се движи. Работеше по два-три часа дневно и получаваше много малко заплата. Кракът ѝ пречеше да работи.“

Първият спорен въпрос по делото е дали така предявеният иск е погасен по давност. В тази връзка съдът съобрази следното:

Съгласно нормата на чл. 114, ал.1 ЗЗД погасителната давност за вземания от непозволено увреждане започва да тече от деня, в който вземането е станало изискуемо. Следователно законодателят свързва настъпването на изискуемостта на тези вземания с осъществяване на фактическия състав на непозволеното увреждане, елемент от който са и вредите. Ако деецът е неизвестен, началният момент на погасителната давност за вземания от непозволено увреждане съвпада с откриването на дееца-чл.114, ал.3, ЗЗД. Откриването на дееца винаги следва настъпването на вредите, което означава, че в този случай законодателят свързва изискуемостта на вземането както с откриването на дееца, така и с констатиране на причинените от него вреди. В чл.45 ЗЗД е предвидена имуществена отговорност за виновното противоправно поведение, което причинява вреди другиму. Ако липсва вреда, то няма да има непозволено увреждане, т.е ще липсва основание за деликтна отговорност. В мотивите по т.1 на П.. 2-1981 г. е прието, че вземането за непозволено увреждане не би могло да се счете за изискуемо, за да почне да тече давностният срок по чл.114, ал.3 ЗЗД, без да е напълно осъществен фактическият състав на непозволеното увреждане. Или на поставения въпрос следва да се отговори, че погасителната давност за вземания, произтичащи от непозволено увреждане, започва да тече от възникване на вредите. ” Този принцип е застъпен освен в посочената т.1 на П..2-1981 г. и в приложените решение №952/ 28.01.2011 г. по гр.д.№1773/2009 г. на ВКС, III Г.О., решение №505/01.06.2009 г. по гр.д.№1571/2008 г. на ВКС, IV Г.О., така и в служебно известното на съда решение №380/13.10.2011 г. по гр.д.№429/2011г на ВКС, IV Г.О., постановено по реда на чл.290 ГПК, поради което и формиращо задължителна съдебна практика и се споделя напълно от настоящия състав. Следователно принципно правилни са изводите на Варненския апелативен

съд, че началният момент, от който започва да тече давностният срок за вземания, породени от непозволено увреждане, започва да тече от момента на настъпване на вредите. /вж. Решение № 51 от 19.04.2013 година на Върховния касационен съд на Република България, първо търговско отделение по т. дело № 1110 /2010 година/.

В Решение № 12 от 05.01.2024 г. се посочва следното: „Съгласно дадените разяснения в практиката, при настъпили вреди от застрахователно събитие, за което се дължи обезщетение по застраховка „Гражданска отговорност“ на автомобилистите при действието на КЗ /отм/, моментът на изискуемостта им е от датата на деликта. **В случай, че се касае за изменение в съС.ието на пострадалия или за изменение в стойността на престацията, което налага нови имуществени разходи и тази бъдеща прогноза не е била съобразена при първоначалното определяне на обезщетението за имуществени вреди, е налице хипотезата на ексцес, като за новите имуществени вреди пострадалият от деликта може да иска съответстващо на тях обезщетение от момента на проявление на изменението, съвпадаща с датата на извършване на съответния разход за лекарства, лечение, рехабилитация, санитарни материали и техническо обезопасяване. Само в случаите на ексцес за пострадалия възниква ново право на обезщетение за допълнително породените за него от непозволеното увреждане имуществени вреди и по отношение на това право започва да тече нова петгодишна давност.**

Същото разрешение е дадено в т. 4 на ТР № 1 от 2014 година на ТК на ВКС от 23.12.2015 година.

В обобщение, когато се претендира увеличаване или намаляване на обезщетението, се касае за ново материално право и нов иск с ново правно основание – чл. 51, ал. 3 ЗЗД във връзка с чл. 45 ЗЗД (евентуално и с иска по чл. 226, ал. 1 КЗ, евентуално и чл. 52 от ЗЗД), макар и двата иска да се предявяват между едни и същи страни. Първият иск се основава на непозволеното увреждане и правното основание е чл. 45 (чл. 226, ал. 1 КЗ), евентуално във връзка с чл. 52 ЗЗД. Вторият иск се основава на непозволеното увреждане и на увеличаването на нетрудоспособността и е с правно основание чл. 51, ал. 3 във връзка с чл. 45 ЗЗД (чл. 226, ал. 1 КЗ).

В случая съдът приема, че началният момент, от който погасителната

давността на вземането по така предявения иск е започнала да тече, е 01.05.2017 година. Искът е предявен на 29.04.2022 година /датата на пощенското клеймо/, поради което искът не се явява погасен по давност.

От правна гледна точка съдът съобрази следното:

Имуществените вреди се изразяват в накърняване на съществуващи материални блага - лишаване от правото на получаване на трудово възнаграждение, на доходи от допълнително извършвана работа преди увреждането, извършване на допълнителни разходи, необходими за възстановяване на здравето след увреждането и др. Ищцата претендира сумата от 2 060 лева имуществени вреди, представляващи пропуснати ползи от реализиране на доходи за периода от 01.05.2017 година до 31.12.2017 година.

Анализирайки така събраните по делото доказателства, настоящият въззивен състав приема, че така предявеният иск се явява основателен, с оглед основанието на което е предявен. Ищцата е получила травматични увреждания при ПТП на 12.08.2016 година поради вина на водач, застрахован в ответното застрахователно дружество. Същата е била нетрудоспособна за дълъг период от време. Имала е очаквания, че ще възстанови трудоспособността си за по-кратко време, които очаквания не са се оправдали. Тя е била с намалена трудоспособност през процесния период – 01.05.2017 година-31.12.2017 година. Същата следва да бъде компенсирана за загубата на трудов доход през този период. Налице са имуществени вреди под формата на пропуснати ползи и отговорността за обезщетение е на ответника.

Що се отнася до размера на дължимото обезщетение за имуществени вреди, съдът приема следното:

Съгласно съдебна практика, а именно решения на ВКС - решение № 253 от 2.07.2012 г. по гр.д. № 652/2011 г., IV г.о.; решение № 454 от 11.06.2010 г. по гр.д. № 342/2009 г. на III г.о.; решение № 175 от 6.06.2011 г. по гр.д. № 1242/2010 г. на ВКС, III г.о. и др., при наличие на доказателства за основателност на иска съдът не може да го отхвърли по съображения, че няма достатъчно данни за неговия размер. Той е длъжен да определи размера по своя преценка или като вземе заключението на вещо лице съгласно чл. 162 ГПК.

В случая, на базата на свидетелските показания, съдът приема, че ищцата,

подобно на много други жители на села и градове, разположени в планински и горски райони, е работела без трудов договор като обслужващ работник в дърводобива, както и като събирач на билки, гъби, плодове. Месечният ѝ доход е бил в порядъка на МРЗ в страната през съответния период, през който е работела. Видно е, че същата не е била подпомагана финансово от социалните служби. МРЗ за страната през обсъждания исков период е 460 лева. Доколкото свидетелката Г.Т.Д. дава ориентир, че в периода 01.05.2017 година-31.12.2017 година ищцата месечно е получавала около 200 лева за извършвания от нея труд, съдът приема, че пропуснатата полза от трудовата дейност на ищцата поради намалена работоспособност през исковия период възлиза на 260 лева месечно или за период от 8 месеца това е общо сумата от 2 080 лева. Претенцията на ищцата е за сумата от 2 060 лева, поради което предявеният иск се явява изцяло основателен.

Поради несъвпадане на извода на въззивната инстанция с този на първоинстанционния съд, решението на Районен съд – Омуртаг следва да бъде изцяло отменено като вместо него се постанови ново по съществото на спора, с което предявеният иск да бъде уважен изцяло със съответните последици.

По разноските: с оглед основателността на исковата претенция на адвокат С. Ч. следва да се присъди адвокатско възнаграждение за първа инстанция и въззивна инстанция в размер на по 600 лева с ДДС или общо 1 200 лева с ДДС поради обстоятелството, че е оказал безплатна правна помощ на ищцата.

Ответникът следва да бъде осъден да заплати в полза на бюджета на съдебната власт държавна такса за първа инстанция в размер на 82.40 лева и за втора инстанция в размер на 41.20 лева или общо дължима държавна такса в размер на 123.60 лева. Ответникът следва да бъде осъден така също да заплати и сумата от 200 лева за изплатено възнаграждение за вещо лице, изплатено от бюджета на съда.

Водим от горното, съдът, на основание чл. 271 от ГПК

РЕШИ:

ОТМЕНЯ изцяло Решение № 93 от 19.10.2023 г., постановено по гр. дело

№ 301/2022 година по описа на Омуртагския районен съд, като вместо това постановява:

ОСЪЖДА „Лев Инс“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Студентски, бул. „С.Ш.“ № 67А, представлявано от изпълнителните директори П.В.Д. и В.В.И., да заплати на П. С. Б., ЕГН *****, с поС.ен адрес: с. Г., общ. К., обл. С., ул. И.“ № 396, сумата от **2 060 /две хиляди и шестдесет/ лева** , представлява обезщетение за имуществени вреди - пропуснати ползи от нереализиране на обичаен трудов доход в периода от 01.05.2017 година до 31.12.2017 година, причинени от ПТП, настъпило на 12.08.2016 г. на път ПП- I-4 София-Варна на територията на Община Омуртаг, в резултат на виновното поведение на водача на лек автомобил „Мазда 323“ с рег. № № СА 1527 НК, отговорността на когото е била застрахована по задължителна застраховка „Гражданска отговорност“ в „Лев Инс“ АД, ЕИК ***** , ведно със законната лихва, считано от 29.04.2022 година до окончателно изплащане на задължението, на основание чл. 266 от КЗ (отм.) вр. чл.45 от ЗЗД и чл. 51, ал. 3 от ЗЗД.

ОСЪЖДА „Лев Инс“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Студентски, бул. „С.Ш.“ № 67А, представлявано от изпълнителните директори П.В.Д. и В.В.И., да заплати на адвокат С. С. Ч., СмаК, ЕГН *****, с адрес на кантората: гр. София, ул. „Три уши“ № 8, ет. 4, тел. 02/980 03 33; 0898 222 322 (Адвокатско дружество „Ч., П. и И.“) адвокатско възнаграждение за първа и втора инстанция в общ размер от **1 200 /хиляда и двеста/ лева с ДДС** , на основание чл. 38, ал. 2 от Закона за адвокатурата.

ОСЪЖДА „Лев Инс“ АД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление: гр. София, район Студентски, бул. „С.Ш.“ № 67А, представлявано от изпълнителните директори П.В.Д. и В.В.И., да заплати в полза на бюджета на съдебната власт по сметка на Окръжен съд – Търговище сумата от **323.60 /триста двадесет и три лева и 60 ст./ / лева разноси в производството за дължима държавна такса и разноси за вещо лице.**

Решението не подлежи на касационно обжалване.

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____